

Izhaja v Gorici vsak četrtek opoldne. Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 L. Na naročila brez dopolne naročnice se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: Ulica Carducci 4, uprava: ul. Vetturini 9.

GORIŠKA STRAŽA

Rokopisi se ne vračajo. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru.

Izdaja konsorcij »Goriške Straže«. Odgovorni urednik: Josip Vimpolšek. Tiska: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Srbski princ regent Aleksander med Hrvati in Slovenci.

Odhod iz Belgrada.

Dne 22. junija je princ regent Aleksander odpotoval iz Belgrada v Zagreb. Odhod prestolonaslednika je bil veličasten in prisrčen. Pred postajo se je zbrala velika množica naroda; a poslopje je bilo odičeno z državnimi, hrvatskimi in slovenskimi zastavami, državnim grbom in grbi vseh pokrajin, z zelenilom in cvetjem. Na postaji je bila postavljena četa vojakov z zapovedniki. Na postajo so prišli vsi ministri, narodni poslanci, odposlanci drugih držav, z vojnimi atašaji in osobjem poslaništev in konzulatov, generaliteta, veliko število višjih častnikov ter mnogo uradnikov. Na drugi strani perona je stala nepregledna vrsta naroda obojega spola. Regent je stopil skozi vrata čakalnice na peron postaje, ogledal četo ter stisnil roko vsem ministrom, mnogim narodnim zastopnikom in diplomatskim predstaviteljem in je potem, po nekotnih besedah v slovo, stopil v vlak s svojim spremstvom. Ko se je vlak začel pomikati, je zaorilo iz tisočev grl vzklikanje regentu, kraljevi hiši in Jugoslaviji!

Sprejem prestolonaslednika regenta v Zagrebu je težko popisljiv. Vsakdo je moral strmeti nad tem, kar so vstvarile priprave za sprejem in pozdrav regenta in kar je pričaralo pred očmi narodno navdušenje. Bogastva, ki je dičilo okna in balkone, ni lahko opisati. Vrednost vsega tega je iznašala milijone. Neštete zastave, transparenti, množice, ki so vrvele po ulicah, dragocene narodne noše in veziva; vse to je napravljalo omamen vtis na goste. Že predpoldne je valovalo po vsem mestu oduševljenje, ki je naraščalo od ure do ure; trgovine zaprte. Popoldne pa je nastalo svečano, veličastveno razpoloženje, ko se je pričakoval najslavesnejši moment v mladi državi: prihod kraljeviča.

Prihod v Zagreb.

Točno ob 6 uri je dospel vlak na kolodvor. Zazvonili so zvonovi, zagrmeli topovi v pozdrav. Regent je, zapustivši vagon, stopal po zelenju in cvetju. Razlegalo se je gromovito vsklikanje, glasba je zasvitala vse tri himne, topovi so grmeli.

Ban dr. Laginja je pozdravil regenta z izbranimi besedami v imenu vsega prebivalstva, po zahvali regenta ga je pozdravil najstarejši mestni zastopnik Milan Krešič, naglašujoč, da bo ta dan z zlatimi črkami zabeležen v analih Zagreba. Na peronu so bili predstavljeni razni dostojanstveniki, cerkveni, civilni in vojaški. Pred kolodvorom pa je bila nagromadena ogromna množica, ki je z neopisnim navdušenjem pozdravljala gesta.

Manifestacije.

Vhod v mesto je bil triumfalen pohod v najpopolnejšem smislu te besede. Občin-

stvo je prirejalo manifestacije, kakršnih Zagreb še ni doživel. Nikdar še ni manifestiralo toliko tisočev ljudi. Šolska mladina je metala cvetje v kočijo regentovo.

Princ regent se je nastanil v banskem dvorcu, kjer ga je sprejela banica Laginja s hčerka.

Regent se je opetovano pojavil na oknu banske palače, zahvaljujoč se meščanstvu, društvom in korporacijam.

Pred 9 uro zvečer so se začele razvrščati množice za bakljado. Zbralo se je okoli 40 tisoč ljudi. Sprevod se je pomikal ob sviranju galeb, čarobni razsvetljava ulic in urnebesnem vsklikanju tisočev regentu, kralju in osvobojeni domovini. Markov trg je obsevalo morje luči, električnih žarnic in reflektorjev.

Postavljen je bil podij za diregente zborov. Nепrestano so prihajale nove in nove mase naroda.

Regentov pozdrav in govor.

Ko se je regent pojavil na enem oken banskega dvorca, je zaoril vihar navdušenja. Regent se je poklanjal in mahal z roko. Tedaj je ban dr. Laginja, ki je stal poleg regenta, mahnil z lističem papirja in regent je izpregovoril:

»Jaz sem vam hvaležen, dragi Zagrebčani na tako navdušenem sprejemu. Srečen sem, da se mi je slednjič izpolnila želja, da sem prišel v vašo sredo, v mili in lepi Zagreb, da vam neposredno pokažem, s koliko ljubeznijo sem prišel semkaj.«

Zopet neopisno navdušenje. Množica je zapela »Bože pravde«, »Lepa naša domovina« in »Naprej zastave slave«. Regent je stal nepremično, a ko so odzveneli zadnji zvoki, je vsklikal in ploskal. Sledila je serenada, prirejena od pevskih društev. Ko se je navdušenje, ki je sledilo, poleglo, je dal regent znak, da želi govoriti. Rekel je:

»Hvala vam, bratje Hrvati, ponosite v svoje hiše pozdrav in uverjenje, da bom stal z vami na obrambi narodnih pravic proti komurkoli. Vsi trije bratje skupno bomo delali čudeže. Še enkrat pozdravljam viteški hrvatski del našega naroda.«

Vse je vsklikalo, mahal z bakljami, robci, klobuki, rokami. Regentu se je videl, da mu ti prizori pretresajo dušo. Potem, ko je celo uro stal pri oknu, se je hotel regent umakniti v dvorano, ali narod ga je zopet in zopet priklical k oknu, kjer je pozdravljal, mahajoč z desnico.

Ves sprejem in vsi dogodki zadnjih dni v Zagrebu pričajo, kakor trdna vez spaja troimenski narod z vladajočo dinastijo, kako so osvobojene duše vriskale veselja in navdušenja.

V Ljubljano.

Po slavnostih in najprisrčnejših izlivih bratske ljubezni v Zagrebu je princ regent

s svojim spremstvom odpotoval v Ljubljano. Razume se, da Ljubljana nikakor ni hotela zaostati za Zagrebom, in zato se je gibalo tisoče in tisoče rok, da so spremenile Ljubljano v bajno, pravljlično mesto, vse v cvetju, v zastavah in slavolokih. Dolgo je čakala Ljubljana svojega kraljeviča, a slednjič ga je sprejela z navdušenjem in krasom, ki je odgovaljal velikosti njene ljubezni.

V nedeljo ob 5 uri pop. je z gradu zagrmel strel v znamenje, da je regentov vlak v Zalogu. Nemirno gibanje in valovanje se je pojavilo med nepregledno množico ljudstva, ki se je bila zbrala in je še vedno naraščala pred kolodvorom. Od daleč se je zašlišal šum in ropot koles, »vlak prihaja, vlak prihaja!« je šlo kakor blisk skoz vsa množico in vsa srca so zadržela in nestrno pričakovanje je doseglo svoj vrhunec. Točno ob 5. uri in 10 minut pop. je pridrdral vlak v Ljubljanski kolodvor. Vsi ljubljanski zvonovi so zazvonili, z gradu so zagrmeli topovi. Na kolodvoru je zaigrala godba in oglasila se je kraljeva himna »Bože pravde!«

Dr. Brejčev pozdrav.

Dr. Janko Brejč kot načelnik narodnega predstavništva za Slovenijo je prvi pozdravil regenta prestolonaslednika Aleksandra in ga nagovoril tako-le:

»Praznično oblečena in kakor nevesta v veselju in pričakovanju koprneča pričakuje Slovenija vašega poseta. Velika čast mi je, da mojemu vas. Visokosti v imenu Slovenije pozdravim. Dobrodošli na slovenskih tleh! Bog živi kralja in celo dinastijo!«

Po gromovitih živio-klicih se je vršila predstavitev civilnih, cerkvenih in vojaških zastopnikov regentu.

Pozdrav župana dr. Tavčarja.

Bil je z vsemi silno prijazen in gibčno je stopil nato ven pred kolodvor. Tukaj je regenta sprejel najprej ljubljanski župan, dr. Ivan Tavčar, s celim mestnim zastopstvom. Nagovoril ga je z daljšim govorom in mu nato po starem slovanskem običaju na srebrni tasi ponudil kruha in soli. Regent je to s prijaznim nasmehom sprejel in se prisrčno zahvalil g. županu. Srebrna tasa je darilo mestne občine ljubljanske Njeg. kraljevemu Veličanstvu. Vsa množica pred kolodvorom je pretresala ozračje z urnebesnimi klici navdušenja za regenta, ki je stopil z ministerskim predsednikom Vesničem v štiriuprežni voz in se ob sokolski kavalkadi na obeh straneh odpeljal proti vladni palači.

Praznična Ljubljana.

Veličastna, praznična, jubilejna je bila vsa Ljubljana. Pri cvetu cvet, kakor bi

bila vsa Ljubljana ogromen šop cvetic, morje zastav in zastavic, vse prepleteno s kitami zelenine. Vseposvod glava pri glavni, na vsakem licu en izraz, za vsakim čelom edna misel, iz vseh grl en mogočen val glasov: Živio princ regent Aleksander!

Ves pohod regentov s spremstvom skozi mesto je bil naravnost triumfalen. Clovek bi bil stal in zijal kakor začaran, če bi ga drugi ne pehali.

Zasedeno ozemlje.

Na raznih prostorih ulic, koder se je pomikal ves ta slavnostni sprevod, so bile postavljene lepo okrašene in s cvetjem odičene tribune, kjer so se regentu klanjali zastopniki okoliških občin, šol, društev, združenj, Belokranjci v svojih prestrih nešah, pevska zveza, narodno ženstvo, prosvetna in kulturna društva, Cehi, univerza, šolska mladež, zasedeno ozemlje. To poslednje je zavzemalo svoj prostor od Slova pred pošto do Maliča. Tam so bili zbrani zastopniki neodrešene domovine, zasedenega ozemlja. Zastopane so bile naše gore s Tolminci, solčna Gorica z zastavo goriškega Sokola, ovito v črno, Vipava; visoko gori na tribuni so se blestela ime-Soča, Trst, Istra, pod njimi skupina žen in deklet v tržaški okoličanski noši, pred njimi pa mlade begunke.

Aldica dr. Šorlijeva je tam s šopkom cvetic čakala princa regenta, da ga pozdravi v imenu neodrešenih Slovencev. Tam bi se bil imel ustaviti regentov voz, na kočiji zavozil je dalje, in ... in Aldica je stekla za vozom, na so voz ustavila, ko so jo zapazili, in je regent urno skočil iz voza. Tedaj se je srčna Aldica dr. Šorlijeva globoko poklonila pred kraljevičem in mu podarila šopek cvetic, natrganih na tržaških tleh, povitih s slov. trakom na katerem je stal napis: »V Tvoje roke, dragi vladar, pošlamo usode svojo!«

Regent je bil vidno ginjen, ljubeznivo je sprejel šopek, sklonil se h junaški deklici in jo poljubil na čelo. Nato je zopet skočil v voz in se odpeljal dalje.

Razum tega se je kasneje regentu poklonila še posebna deputacija iz zasedenega ozemlja pod vodstvom tržaškega dr. Gregorina.

Manifestacije.

Pred vladno palačo, kjer se je princ-regent nastanil, se je potem fazvil sprevod vseh društev in organizacij, vseh barv in noš, tako da je bil pogled na vse te nepreštete vrste zares imponanten. Nad dve uri je trajal sprevod, a kraljevič je z balkona ves čas gledal nanj in se za vse prav živo zanimal. Po sprevodu so zbori zapeli pesmi »Lepa naša domovina« in »Bože pravde!« Sledili so gromoviti živio-klici, bilo je kakor bi tulilo morje, grmelo je, kakor naj bi zračni valovi nesli te glasove daleč k onim, katerih ni bilo poleg.

Peter Bezruč:

Iz knjige „Šlezke pesmi“

prevel Franc Albrecht.

Andraž.

Rano bilo, zvezde ugásle,
Iz mraku je Lisa vstala,
V dalji stolpi Ratibora,
Tatre so nebo zakrile,
kosi v borih so zapeli,
ko sem stopal doli v Fridland.

Senca móta se po cesti.
Te oči poznam, sijoče.
kot železo razpuščeno:
te lase, ki mršijo se,
kakor igle po mecesnu;
in te grobe, težke roke,
ki ob kij opirajo se —
Andraž z Lise — bratec Andraž!

Vélikan se namrgodil,
pa je gora potemnela,
kosi nehali so peti,
pali so na stran mrakovi.

»Kaj ti delaš tu tak rano?
Si-li izmed tistih tučev,
ki zelene suknje imajo,
nam izganjajo dekleta
in po tuje govorijo —
vražji zarod mojih lesov?«

»Bratec Andraž, krvi tvoje,
s tvoje sem tešinske zemlje,
tihe pesmice jaz pojem ...«

»A kaj ljudstvo več ne poje?«

»Potihnile naše pesmi,
v grlu onemě dekletom,
če zlook premeri kdo jih,
ki zelene suknje imajo
in po tuje govorijo —
vražji zarod tvojih lesov!
Eno pesem še imamo,
ta je: bol, bol, bol nas kolje...
Vzeli so nam naše šole,
vzeli so nam naše gore,
iztrebili nam planine ...«

»So storili po zakonu?«

»Po zakonu, bratec Andraž!«

»A kdo zida tuje šole?«

»Bogataš, ki ima fužine,
v selih tiho še rudarjev
se glasi beseda naša,
a v fužinah jezik tuj je,
in za te se zida šola ...«

»Po zakonu tak se dela?«

»Po zakonu, bratec Andraž!
Božja se beseda čuje
na Borovem še po naše,
v Janovicah se glasi še,
a peró ne sme pisati
župnikovo več po naše ...
Veš, kdo gospoduje v Fridku
in kdo v Vraclavi gospod je?«

»Po zakonu tak se dela?«

»Po zakonu, bratec Andraž!
V Fridku so podavili nas,
tupatam je kdo zatajil
jezik svoj, kot nekda Juraš ...«

»In to delajo po vesti?«

»O, po vesti, bratec Andraž!
Zdaj ne vem, kak to je bilo.
Smeh je bruhnil v brk Andraža,
smeh tak divji in brez konca
(gora vračala ga gori,
gora z gore trgala ga)
smeh te majke v grški bajki,
ki sinov ji sedem palo,
ki ji sedem hčer je palo —
kot vrh paskovskih tolmunov,
smeh bi šel od sto galebov.
In jaz bruhnil v smeh sem takšen.
Menim, da se v tihem smehu
trgalo je v bokih Lise,
večno tihe in molčeče,
solze te okamenele
naroda zaslužnjeneja,
kar stoletje pri Bezkidih
že zatiranju je priča:
kak se smeje gorska mati,
ko njen fant v rovéh ugasne
in doma živeti hoče
sedem drobnih neboljenčkov,
a krompirčka ni pri hiši;
pa pove mesto krompirja
deci bajko o Andražu ...

Zvečer je vsa Ljubljana zagorela v morju luči, bajna razsvetljava je ožarjala mesto, reflektor na gradu s svojo svetlobo je dopolnjeval vsa bajno lepoto te čarne noči.

Ljubljana ni še nikoli videla tolike lepote in tolikega sijaja, a tudi nikoli ni bila pozorišče tolikega navdušenja, kakor tokrat, ko je osvobodjena in prosta sprejela svojega kraljeviča in hvaležna zatrčila svojo neomajno udanost in zvestobo njemu in vseh kraljevski dinastiji.

Njeg. kraljevo Veličanstvo, princ-regent Aleksander, je podelil dr. Jankotu Brejcu in škofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču red sv. Save I. razreda.

Regentov govor.

Pri slavnostnem obedu, ki se je ob 9. uri zvečer vršil v stekleni dvorani, je rekel regent Aleksander v svojem govoru med drugim:

»Svetovni Areopag (svetovni vrhovni svet), ki je bil dal slovesno obljubo, da zagotovi svobodo malim narodom in da jih v pravicah zjednači z velikimi narodi, ni bil pravičen proti nam, najmanj pa proti vam Slovincem. On je dopustil, da ostane pod tujim jarmom velik del naših najboljših bratov. Pod tem jarmom ostane za zdaj še znaten del Srbov in Hrvatov, toda razmerno največ Slovincem. Ta krivica medtem ne more trajati dolgo. Za to nam jamči enaka preteklost drugih delov našega naroda. Toda najgotovješe jamstvo zato je treba, da storimo sami. In mi ga hočemo gotovo storiti s tem, da edinstveno in racionalno osredotočimo v ta posel vse naše politične, kulturne in gospodarske odnose. Bogata in napredna, kulturna in urejena kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovincem hoče biti ne samo naša zaželjena edinstvena očetnjava; ona hoče ob istem času in v isti meri biti tudi varna zakladnica naše vobče še lepše popolnejše narodne bodočnosti!«

Na regentov govor je odgovoril dr. Brejc.

Drugi dan regentovega bivanja v Ljubljani se je razvil v impozantno kulturno minifestacijo. Regent si jo ogledal vse kulturne naprave in Ljubljani, povsod spremljan od neprestanih vihatnih minifestacij množic, ki so bile nagromadene po ljubljanskih ulicah. V ponedeljek je regent obiskal Bleč. Zvečer se je vrnil v Ljubljano. V torek se je odpeljal z avtomobilom v Celje in Maribor, odkoder se je vrnil naravnost v Beograd.

Določbe o vojnih odškodninah.

Vsakega zanima vprašanje, kdo ima pravico do vojne odškodnine in kako je treba naznaniti škodo. Finančno ravnateljstvo v Trstu je v tem oziru izdalo sledeči oglas:

»Pravico do vojne odškodnine imajo italijanski državljani, (regnicoli) in bivši avstrijski državljani, ki so rojeni in pristojni v kakih občini na Primorskem ali Tridentinskem. Tistim, ki so rojeni in pristojni, pripada pravica do odškodnine ipso iure, ako se je zadobila domovinska pravica v kakih občini na Primorskem ali na Tridentinskem pred 24. majem 1915., toda ne na podlagi kake službe. Vsi drugi lahko zadobijo to pravico bodisi s tem, da se ob svojem času in na določen način odločijo za italijansko državljanstvo ali pa jim lahko pripade odškodnina vsled mednarodnih pogodb, ki se morda sklenejo z drugimi državami. Italijanski podaniki bodo lahko uveljavljali svojo pravico do odškodnine, ako so izgubili svoje imetje vsled neposrednih vojnih činov; torej prihaja v poštev le tisto imetje, ki se je nahajalo na bojišču in na ozemlju, ki je bilo izpraznjeno. Morebitna odškodnina za vse druge slučaje spada v področje komisije za podpiranje italijanskih beguncev (ul. Teatro v Trstu). — Naznanitev škod se mora sestaviti na posebnih predpisanih obrazcih. Za vsako vrsto blaga (pohištvo, gospodarska, trgovska poslopja, hiše itd.) so predpisani posebni obrazci, ki se razdelijo tekom tega tedna vsem občinam in vsem finančnim uradom na Primorskem. Rečeni uradi pa jih bodo stavili brezplačno na razpolago prizadetim. Za vsako občino in za vsako vrsto blaga bo treba sestaviti posebne popise. V svrhu clajšave postopanja in da ne bo zakasnenja pri ugotovitvi škode, se toplotno priporoča, naj prizadeti priložijo k vsaki naznanitvi poli sledeče listine v izvorniku ali legaliziranim prepisu: 1. Krstni list. 2. Domovnica. Ako vsebuje domovnica podatke o rojstvu, tedaj zadostuje sama brez krstnega lista. Za pohištvo je treba zvraven tega priložiti še a) potrdilo o prebivanju, b) družinski list (pôizvedbe o družini). Za škode na zemlji prepis posest-

ne pole. Za zgradbe: izpisek iz zemljiške knjige, ki dokazuje pravico prizadetega naznanilca. Vsako naznanilo za vsako vrsto blaga mora biti opremljeno z dokazi o pretrpljeni škodi in obenem je treba ugotoviti njen skupni znesek. Za dokaz so dovoljne štiri priče, ki pa ne smejo biti, ako le mogoče, v nobenem sorodstvu z naznanilcem. Izjava teh prič mora biti potrjena od županstva tiste občine, kjer je bila škoda napravljena. Italijanski podaniki morajo priložiti k vsaki naznanitvi poli zvraven omenjenih še sledeče listine: 1. Potrdilo o italijanskem državljanstvu. 2. Kazensko izprijevalo. Vse te listine kakor tudi njih legaliziranje je prosto kolka. Na prosto je dano oškodovancem, toda je v njihovi koristi, da priložijo sploh listine, ki izpričujejo o škodi in njenem znesku, n. pr. cenitev, mnenje izvedencev, račune itd. Na ta način sestavljene naznanilne pole, opremljene z vsemi gori naštetimi prilogi, je treba izročiti davkarji pristojnega civilnega komisarijata (za Trst pri obeh davčnih upravah), v katerega področje spada kraj, kjer je škoda nastala. Na zahtevo se bodo izdajala uradna potrdila prejema. Naznanitve, ki so se že napravile, ki pa niso bile napisane na predpisanih obrazcih in ki tudi nimajo omenjenih prilog, je treba ponoviti ali pa jih izpopolniti. Prizadetim se priporoča, da se držijo teh predpisov ter da ponovijo oziroma izpopolnijo že vložene naznanitve ter da ne čakajo za to uradnega povabila. — Ugotovitev škode spada v področje finančnih oblastev, a končni obračun odškodnin bodo imele izvršiti posebne komisije, ki bodo imenovane za vsak okraj. Ko se je škoda ugotovila, se finančna oblast lahko pogodi s prizadetim oškodovancem glede visokosti odškodnine. Takšna pogodba bo pa morala biti homologirana (potrjena) od pristojne odškodninske komisije. Ko ne bi prišlo do sporazuma med oškodovancem in finančno oblastjo, tedaj pride zadeva pred odškodninsko komisijo, ki določi znesek odškodnine. — Oškodovanci lahko prosijo predujme (na račun) od odškodnine, ki jim pritiče bodisi pri finančnih uradih (največ do 10.000 lir) bodisi pri finančnih ustanovah, ki so za to posebno pooblašdene (hipotečni banki v Gorici in Poreču, državni združni zavod v Trstu). Pri teh zavodih (za katere ne velja 10.000 lir kot najvišja svota) se delajo prošnje za predujme na odškodnino tako-le: Oškodovavec izvrši pri pristojnem finančnem uradu naznanitev škode in sicer v dveh enakih izvodih (dva naznanilna obrazca). Iz vsakega naznanilnega obrazca s prilogi vred se zadrž pri rečenem uradu, a prepis se povrne prizadeti stranki s primernim potrdilom, da je stranka izvršila predpisano naznanitev. (Oškodovanci se lahko tudi udeležijo podpisovanja za VI. državno posojilo s poljubnim deležem škode, ki že je ali šele bo naznanjena).

Odmevi

biljanskéga shoda.

V edni svojih zadnjih številkih je »Delo« prineslo dolg članek, ki se peča z biljanskim shodom. Očividno je bil ta članek nekje v Brdih spočet in v Gorici predelan, potem pa je zagledal luč sveta v predalih »Dneva«, kot osebno žaljiv in stvarno napaden. Dopis trdi, da se šest let ni nikdo brigal za kolone izven komunistične stranke. Čitatelji »Dela« so morali pač debele gledati, ko jim je dopisnik povedal, da imamo na Goriškem komunistično stranko, ki obstoja že čez šest let in da se je ta stranka v potu svojega obraza trudila za blagor kolonov. Dopisnik bi moral biti vendar toliko poučen o zgodovini svoje stranke, da bi vedel, kdaj se je njen obstoj praktično uveljavil na Goriškem. Trditve o šestletnem uspešnem delu komunistične stranke za blagor kolonov je nesmisel, ali pa preračunano zavijanje resnice. Tudi preroški duh dopisnikov šepa na obe nogi, ko trdi, da bo vsi kar se bo doseglo za kolone, odvisno od dela in moči komunistične stranke. Ta stranka enostavno ne bo nič storila za osvoboditev kolonov, ker je cilj, ki si ga je postavila, naravnost nasproten kolonskim interesom. Komunistična stranka hoče vrhu tega vzeti prostost tudi drugim kmetom, ker jim hoče vzeti zemljo in jo dati državi. Kmet bi moral sicer po komunističnem načrtu obdelovati zemljo, toda pridelki bi ne bili njegova, temveč splošna državna last.

Tako stoji stvari, gospod dopisnik, in nič drugače; če si jih vi drugače predstavljate, potem sploh niste komunist.

Dobro bi bilo, da se dopisnik pouči nekoliko o razmerah v taboru socialistične stranke v Italiji, ker potem bo videl stvari v vse drugačni luči. Pred vsem mora vedeti, da nastopa socialistična stranka v Italiji v parlamentu in javnosti sploh enotno, da pa je ta stranka vsled različnosti naziranja razcepljena med seboj in da se bo ta razcepljenost svoječasno pojavila

tudi navzven. Saj je sam tržaški »Lavoratore« to priznal pred kratkem, ko je v uvodnem članku označil svoje stališče proti Giolittijevemu ministertvu. Socijalistično glasilo je tedaj izjavilo, da se nahajajo v njegovi stranki razne struje in pribil dejstvo, da so razlike v naziranju med temi strujami velike, ter da se bodo te različne obravnave potem, ko združeni socijalisti obračunajo z vlado. Pomen te izjave naj g. dopisnik premisli in potem uvaža. Kdor je zasledoval glasovanja pri socijalistični stranki v Italiji je bil že pred davnim v tem oziru na jasnem. Cepljenje glasov pri načelnih vprašanjih, je najsigurnjši dokaz, da nastopajo v stranki razne struje. Značilne so bile zato tudi časnikarske vesti o priliki krize Nittijevega ministertva. Slišali so se glasovi, ki so hoteli vedeti, da stopi v Giolittijevo ministertvo tudi Turati. Se razume, da so bile te vesti samo prenašane časnikarske kombinacije, ki jim pa mi lahko odrekamo stvarno podlago, nikakor pa ne logičnosti v sklepanju. Giolitti se je s svojim programnim govorom v Droneru močno približal zrnejši struji socijalistične stranke v Italiji, ki ji načeljuje Turati. Od tod tudi ta časnikarska kombinacija. Le strankina disciplina, ki absolutno izključuje sleherni pakt z vlado, je možnost Turatijevega vstopa v Giolittijevo ministertvo a priori izključila.

Gospod dopisnik se bridko moti, ako misli, da so vsi pristaši socijalistične stranke komunisti po prepričanju. Naj le gre med kmete in naj jih praša, kako oni mislijo o zasebni lasti, naj praša tudi pri kolonih, ali so zato, da se po njih obdelana zemlja da državi, potem bo videl, kako bridko se moti.

Kdor resno motri današnje razmere iz socijalnega vidika, ta bo takoj uvidel, da so ljudske mase nezadovoljne s sedanjim socijalnim redom in da mora nujno slediti preobrat. To vemo tudi mi. Če nas ima dopisnik in z njim vsa njegova stranka za podpiratelje sedanjega soc. reda ali bolje rečeno nereda, živj v zmoti. Če nam očita, da smo brez programa, nam dela krivico.

Mi dobro vemo, kaj in kako hočemo! — Goriškim slovenskim voditeljem socijalistične stranke v Italiji, smo mi ponovno povedali, da nikakor ni naš namen podpirati sedanjega režim, oni tudi vedo, da imamo v svojem programu napovedan boj kapitalizmu. V teh smericah se giblje tudi naše delo. Toda v ekstreme se ne pustimo zapeljati!

Mi dobro vemo, da je neoviran razvoj kapitalizma spletel človeštvo v grozno šibo, ki ga je bicala s svetovno vojno, toda pri tem se zavedamo dolžnosti, da svarimo ljudstvo, naj se v obupu ne dá zapeljati v drugi ekstrem, v odpravo zasebne lasti, ker bi s tem povzročilo drugi del svetovne tragedije, ki bi dovedel človeštvo do razpada.

Dopisi.

Iz Idrije. Odvetnik dr. Tuma je osrečil naše mesto v nedeljo 27. t. m. s svojim govorom o komunizmu. Na grajskem dvorišču se je bilo zbralo nekaj kmetov in rudarjev iz okolice ter naši socijalisti. Pet četrt ure je Tuma govoril in zabavljaj posebno čez duhovnike in cerkev, se pohvalil, da je imel svojčas dvojko v veronauku, koliko je drugih dvojk imel v drugih predmetih, ni omenjal. Ko je končal, se je shod brez vsake debate zaključil. Nesreče ni bilo nobene, da bi se bil s tem kak pristaž za komunizem pridobil, ni bilo opaziti. — Ali se dr. Tuma ne smisli mali slovenski narod, da bi on delal poskušnjo s komunistično državo, ki je vsaka v par letih žalostno razpadla. Naj omenjam le komunistično državo, katero je 11. okt. 1893 ustanovil znani časnikar Lane v južni Ameriki v Paragui. Zastonj je dobil za svoj poskus najbolj rodovitna polja, obsežne travnike, krasne gozde, železniško zvezo zelo ugodno. Družba je imela 600.000 mark premoženja in davkov ni bilo treba plačevati. Vse je bilo skupno in le 8 ur na dan se je delalo. A oni, ki je na vrtu zelenjavo prejel, je zavidal pastirja na konju, ki se je prosto gibal med pasirjo se govedo, a tudi ta se je samote kmalu naveličal in postrani gledal tovariša v plarni. Najprej pa se jim je pristudila skupna hrana. Ko je bila žetev, je delalo le 8 ur nekaj ljudi na njivah, čez uro ni noben prijel za delo, zato so v par letih zapravili ves denar in shajati več niso mogli. Lane je despotično vladal in silil ljudi k delu. A na zadnje je moral sam zapustiti svojo državo, če je hotel še živeti. Ko so si zemljo razdelili in je vsak za se delal, so šele zamogli shajati in čudo, spoznali so, da brez vere se ne dajo krotiti razne strasti v polni prostosti, a o komunizmu ni hotel nihče več slišati. — Tudi čez duhovščino je vdiral dr. Tuma. Poznamo moža že iz prejšnjih let, ko je na volilnem shodu zatrdjeval slovesno, da bo le z duhovnom dr. Gregorčičem delal za slovensko ljudstvo. Od njega se je ločil in prišel

h komunizmu, najbrže se bo čez leto in dan tudi od tega ločil in zabavljaj čez isti komunizem, katerega sedaj priporoča. — Ubogi slovenski narod, če boš imel take voditelje, ki bodo prepričanje svoje menjevali, kakor obiko...

Iz Idrije. — Roparski napadi se pri nas oziroma v naši okolici množijo. Te dni je v Beli roparska tolpa, broječa kakih 30 mož, napadla posestnika in gostilničarja Sinkovca. Po noči so obstopili hišo, pri vsakih vratih in oknih je stal ropar s puško, a tovariši so vdrli v hišo in zahtevali od domačih denarja in raznega živeža. Hoteli so klicati na pomoč pri bližnjih sosedih, a ko se je kateri prikazal, da bi hotel na prosto, sta mu kar dva nastavila puške in grozila s streljanjem, ako se ne unakne v hišo. Ko so vse domače spravili v edno sobo in so jih trije z nabitimi puškami stražili, so se ostali razkropili po raznih sobah in shrambah, ter plenili, kar jim je prišlo pod roke. Veliko bi bili odnesli, a pri daljnem sosedu so zapazili, da je vsa hiša razsvetljena in skozi vsa okna je bliščala luč, zato se jim je zdelo sumljivo, in ker se v pozni noči niso upali iti poprašat, kaj to pomeni, so začeli na rog trobiti. To je oplahilo roparje, da so pohiteli in bežali stran. Bili so nasmeljeni, le vodja roparjev — orjak — je bil z barvo na licu tako namazan, da ga je bilo strašno videti. Vsi drugi so imeli kratke puške-karabine, on pa le dolgo sabljo ob strani in revolver. Zahotelo se jim je tudi vina. Ko so ukazali domačemu sinu, naj prinese iz kleti pijače, sta ga dva roparja s puškama spremila do sode. — Ljudje na samoti tretajo v strahu, da jih po noči kaki rokovnjači ne napadejo. Ne daleč od Sinkovca so teden dni pozneje poskušali pri posestniku Lampétu — iz črnovrške občine — ob 1 po noči, da bi odpeljali živino iz hleva. Gospodar je začutil šum, hitro zgrabil za revolver in šestkrat vsfrlil na kraj, kjer je bil ropar. Zbali so se in zbežali. Je-li kterelega ranil, se ne ve. — Naznanilo se je vse karabinerjem, a ti se izgovarjajo, da delajo vse to Jugoslovani, ki pridejo po noči čez žico in zopet po noči odhajajo čez mejo. A mi menimo, da tujcem ne bi bilo mogoče tako natančno zaslediti kraja, kjer bi bilo kaj dobiti, temveč so že bolj ljudje, ki se nahajajo na tej črti. Na vsak način naj bi se dovolilo orožje samotnim kmetom, da se v slučaju napada zamorejo sami braniti. Vojska grozna, posledice vojske še hušje.

Kojsko. — Grozna tragedija. V torek zjutraj okoli 4. ure se je vrnil domov Franc Kumar na Stegaršču, stopil v sobo svoje žene Jožice, ki se je pred kratkim časom vrnila iz Aleksandrije. Vnel se je med njima prepir — nesrečni mož vzame bajonet in udriha ž njim po ženi. Na obupni krik težko ranjene prileté nevesta ter bližnji sosedje v sobo, kjer najdejo ubogo ženo večkrat ranjeno na rokah in prsih. Domačini so jo za silo obvezali in prepekljali v goriško bolnišnico. Ali so rane smrtno, bodo ugotovili zdravniki. — Po nečloveškem činu je Kumar bežal in med begom klical: »Storil sem, kar sem mislil že davno!« Bežal je proti sv. Križu, od koder se je kmalu zaslišal močan pok. Slutilo se je najhujše. Ko gredo Kumariška iskati, ga najdejo ležati na pokopališču na hčerinem grobu vsega razmesarjenega. Nad 60 let stari mož si je pripravil grozno smrt. Vzel je seboj ročno granato ali dinamitno patrono, in se sam razstrelil! Kdo je kriv? Pač težko vedeti, kaj sta imela med seboj mož in žena, ki se nista videla že nad 10 let. Eno je gotovo: Aleksandrija, ta deveta dežela goriških slovenskih deklet, je pač uničila srečo že mnogih družin. —

Iz Medane. — Dne 23. junija t. l. smo vdobili vendar enkrat svojega dušnega pastirja in sicer v osebi preč. Josipa Milaniča, pred vojno kurata pri Marijinem celju nad Kanalom.

Sprejeli smo novega g. kurata slovesno po stari navadi, ob 8. uri zvečer pa je bil v čast novodošlemu g. kuratu v dvorani pri Gradniku banket, katerega so se udeležili vsi starišini in drugi odlični možje. Govorov in napitnic ni manjkalo in tudi naš pevski zbor je storil svojo dolžnost. Želimo, da bi bil novi g. kurat med nami do konca svojega službovanja v slogi in edinstvi, kakor so bili njegovi predniki.

Pri tej priliki smo se spomnili tudi »Šolskega Doma« v Gorici in nabrali 132 lir 20 cent., kateri znesek se je poslal vodstvu »Šolskega Doma« v Gorici. Medanec.

Politični pregled.

Program nove Giolittijeve vlade. — Dne 24. junija se je novi ministerski predsednik italijanski predstavil zbornici v Rimu z naslednjim programom. Glavni cilj, je rekel Janez Giolitti, h kateremu mora težiti italijanska zunanja politika je zajam-

čenje najpopolnejšega in končno veljavnega miru naši državi in celi Evropi: pogoj, ki je neobhodno potreben, če se hoče gotovo začeti delo obnovitve.

Moramo ostati v najtesnejših in najintimnejših odnošajih z narodi, ki so bili naši zavezniki v vojni. Oni ne pozabljajo silnih žrtev, ki jih je Italija doprinesla za skupno stvar. Če hočemo doseči popoln mir, moramo tudi brez odlašanja vpostaviti prijateljske odnose z vsemi narodi in začeti brez omejitev redne stike tudi z rusko vlado. Kot stalno jamstvo miru mora imeti parlament tudi v vnanji politiki isto oblast kakor v notranji in finančni politiki. V svrhu popolne udeležitve tega načela predlagamo zakonski načrt, ki izpreminja 5. člen ustave, določa, da mednarodne pogodbe in dogovori, pa naj bo njih predmet in oblika kakršnakoli, niso veljavni, dokler jih ne odobri zbornica, in da se vojna ne more napovedati brez predloženega odobritve s strani zbornice (odobravanje).

Da bo mogla zbornica izdatno izvrševati svojo kontrolo nad vnanjo politiko, smatramo za potrebno, da se ustanove v obeh delih parlamenta stalni odbori, katere bo vlada obveščala o poteku pogajanj, ki se tičejo važnejših vprašanj. Ker pa so sedaj v teku pogajanja življenske važnosti za Italijo, med katerimi so najbolj važna ona o rešitvi jadranskega vprašanja, se bodo morale izročiti omenjenim odborom listine, ki se tičejo teh vprašanj, tako da bo vlada našla v svojem delovanju oporo v navetih oseb, ki predstavljajo bolj neposredno in na bolj določen način znanje zbornice (odobravanje).

Ministrski predsednik je nato govoril o notranji politiki. Poudarjal je predvsem, da namerava vlada spoštovati ustavo in se odreči izdajanju zakonskih odlokov, izvzemši posamezne slučaje, ko gre za preklicanje ali izpremembo zakonskih odlokov, ki niso še izpremenjeni v zakonu, ko gre za odpravo ustanov ali uradov, ki so postali nepotrebni in ko gre za ukrepe glede »odrešenih pokrajin«, dokler ni zakonito priključene k italijanskemu kraljestvu.

Kar se tiče delavskih združenj, mora vladati popolna nepristranost. Vsa delavska združenja morajo svobodno izvrševati svoje delo, v kolikor ne pride to v navskrižje z zakoni. Delavska zastopstva morajo voliti po proporcionalnem sistemu, tako da bodo v njih zastopane vse struje. V svrhu rešitve delavskega vprašanja v industrijskih in poljedelskih podjetjih namerava vlada podpirati združništva.

Pokrajinam in občinam namerava vlada dati široko avtonomijo.

Šolstvo se bo tudi preuredilo s tem, da se bo nadomestilo preveliko število klasičnih šol s tehničnimi in praktičnimi šolami in da se uvedejo državni izpiti. — Ravnotako se nameravajo ukreniti ukrepi glede južnih in »osvojenih pokrajin«. »Odrešene pokrajine« — je rekel Giolitti — h katerim se obrača vedno življeje čuvstvovanje Italijanov, bodo predmet ukrepov kakor »osvojenih kraji«, pospešujoč z mislijo in delom njihovo združitev z »materjo domovino«.

Kar se tiče izboljšanja gospodarskega stanja, namerava vlada najodločneje nastopiti proti speculaciji z živili in drugimi predmeti in zvišati vrednost denarja s tem, da potegne iz prometa velik del papirnatega denarja, čim ji bo to mogoče. Najvažnejši vzrok padanja denarne vrednosti je po Giolittijevem mnenju nenaravno razmerje med uvažanjem in izvažanjem in zato se mora znižati uvažanje nekaterih predmetov kakor žita, ki bi se lahko doma pridelalo. Zato bo vlada prosila od zbor nice oblast, da sme prisiliti pridelovanje žita povsod kjer je to mogoče. — Ravno tako namerava ukreniti potrebne ukrepe za znižanje uvažanja premoga in za zvišanje izvažanja nekaterih, posebno luksuznih predmetov.

Ministrski predsednik je nato prešel na finančno politiko. Naj zadostuje omeniti — je rekel ministrski predsednik, — da je državni dolg že zrastlel na 95 milijard, katerih je 20 v inozemstvu; da se ceni izguba države pri zadrževanju rastenja cene kruha na nad 5 milijard na leto; da so imele železnice v minulemu letu eno milijardo in pet milijonov deficita, a pošte in brzojavi, vključ zvišanja pristojbin, 430 milijonov. Če se hoče preprečiti državni polom s vsemi groznimi posledicami, ki bi jih imel za vse socialne sloje, je treba delati odločno, je treba omejiti stroške in zvišati dohodke. Res je, da se lahko začne varčevati v vseh javnih delih, posebno pri vojaških stroških s tem, da se izpremeni vojna sestava vojske v mirno sestavo, toda vse varčevanje bo pokrilo le majhen del velikanskega primanklaja. Morajo se torej zahtevati nove žrtve od onih slojev, ki jih lahko prenesejo, ne da bi se morali

radi tega odreči življenskim potrebščinam. V ta namen bo vlada predložila zakonske načrte z določbami, da pripadejo prebitki vojnih dobičkov državi, da se uvede parlamentarna preiskava glede vojnih stroškov, da se revidirajo tozadevne pogodbe, da se zvišajo pristojbine na privatne avtomobile in da se izpremenijo v pomenske vrednostnice vse vrednostnice, izvzemši zakladnih, ker bi se drugače večina lastnikov teh vrednostnic odtegnila tozadevnim pristojbinam.

Giolitti je zaključil svoj govor — med živahnim odobravanjem in pripombami s toplim pozivom na zbornico in vse socialne sloje in državne nameščence, katerih usoda je vezana z usodo države, naj se oprimejo dela obnovitve, »ker edino odločno in hitro delo lahko reši državo od pogube.« Na medklic — s strani socialnih demokratov »Kaj pa z Albanijo«, je odgovoril ministrski predsednik tako le: »Kar se tiče Albanije, izjavljam, da vlada noče protektorata nad Albanijo, temveč njeno neodvisnost.«

V Albaniji traja še vedno vojno stanje med Italijo in Albanijo. Zaraditega so bili v zbornici hudj spopadi med socialisti in vlado. Dovolj je vojne, kličejo socialisti, dovolj je žrtev, noben vojak ne sme biti več upoklican na vojno. Ministrski predsednik, Janez Giolitti, je bil v zbornici poklican na odgovor, kaj iščejo Italijani v Albaniji, a ta se je zvitno izrezal, da Italija ne vodi vojne proti Albaniji, marveč da brani Italijane, ki so od Albancev napadeni v Valoni, in da, če bi tam Italija ne varovala svojega morskega opirališča, bi pa tam druge države iskale svojo zastombo na morju. Listi poročajo, da se število albanskih upornikov proti Italiji množi, vendar ni beležitvi posebnih vojnih dogodkov v Albaniji.

Italija je te dni poslala v Albanijo svojega posebnega odposlanca z vso polnomočnostjo, barona Alliotija, da dožene sporazum z albansko vlado med Albanijo in Italijo.

Italijanski socialisti so v državni zbornici stavili predlog, naj se italijanska vlada odpove vsem aneksijam, to je, naj k Italiji ne prikljopi nobene dežele, ne da bi pri tem imelo ljudstvo svoje besede, to je, ne da bi se ljudstvo tiste dežele samo izreklo, kam hoče pripadati. (Samoodločba). —

Rusko-poljski boji se nadaljujejo s poljskimi porazi. Krasin je izjavil v Londonu, da bo ruska vlada priznala stare dolgove edinole v slučaju, da jo evropske vlasti priznajo.

V Nemčiji se je sestavila nova vlada pod Fehrenbachovim predsedništvom.

Konec konference v Boulogni sur Mer. — Konferenca v Boulogni sur Mer se je zaključila ne da bi bila sklenila kaj posebnega. Ruskega vprašanja se je komaj doteknila, turško vprašanje je rešila s tem, da je poverila Grčiji glavno ulogo v boju proti Turčiji, vprašanje porazd. odškodnine se je odložilo. Edini uspeh konference je pravzaprav sklep, omenjen v noti, ki se je poslala Nemčiji, da se bo zahtevala razorožitev, kakor določa mirovna konferenca, in znižanje števila njene vojske na 100.000 mož. V kolikor bo ta sklep povzročil za entento, ki vztraja doslej na absolutno protiboljševškemu stališču, je seveda, drugo vprašanje, ker 100.000 nemških vojakov je ravno toliko kolikor nič proti ruskemu valu, ki grozi s poplavo Poljske in Nemčije, nakar bo pljusnil tudi na francoska vrata.

Pokazalo se je, da se je konferenca začela kot priprava za prihodnjo konferenco v Bruxellesu in da se je tudi zaključila kot pripravljavalna konferenca. Na konferenci v Bruxellesu se bodo dokončale še zadnje priprave za konferenco v Spa, ki se bo vršila, kakor se zdj, 8. julija.

Uradno poročilo o zaključku konference pravi: Razpravljalo se je ponovno o vprašanju porazdelitve nemške odškodnine med zavezniki in se je sklenilo, da naj se francoski, angleški, italijanski, belgijski in jugoslovanski izvedenci postanejo v Pa-

Ali ste plačali „Goriško Stražo“? - Prvo poluleetje je pri kraju. Kdor vnaprej ne plača „Straže“, se mu v hišo več ne prikaže.

rizu, da predlože skupne predloge na določenih podlagah, o katerih se bo razpravljalo dne 2. julija v Bruxellesu, da se sklene končno veljavno sporazum pred sestankom v Spa.

Madžarska vlada je odstopila vsled bojkotiranja, ki traja še vedno.

Domače vesti.

Sv. Ciril in Metod. — V ponedeljek obhajajo slovanski narodi praznik svojih blagovestnikov, sv. Cirila in Metoda, ki sta pred tisoč leti hodila po slovanskih krajih »omiko z vero vred noseč, z obema narodnost družec! Ki jezik naš branila sta, naš jezik posvetila sta!« V dokaz, da plamen ljubezni, ki sta ga solunska brata zanetila v slovanskih srcih, ni še ugasnil, so Slovenci na predvečer njihovega godu zažigali po vrhovih kresove. Tako bodo tudi v nedeljo zvečer po naših hribih zažareli kresovi in se bo okoli njih glasila slovanska pesem. Spominu slovanskih blagovestnikov slava!

V njih proslavo bo v nedeljo v kapucinski cerkvi v Gorici pri sv. maši ob 10. uri pel zbor pevskega in glasbenega društva v Gorici.

Imenovanja v duhovski službi. — Preč. g. Mihael Kragelj je imenovan za župnika v Šempasu, stolni vikar, Peter Mosettig, za župnika v Ločniku, Karol Piculin za župnika pri sv. Ignaciju v Gorici, Franc Černigoj za župnika v Kamnjah, Stofa Ivan, doslej na Trnovem pri Kobaridu, za vikarja na Vojsčico, Jožef Milanič, doslej na Vojsčici, za kurata v Medano, Peter Pahor, kaplan v Kamnjah, za vikarja v Brestovico.

»Centralna posojilnica«, reg. zadruga z o. zavezo v Gorici, je sklenila vsled sedanjih razmer na denarnem trgu povišati obrestno mero vlogam na 4 in pol od sto, počenši s 1. julijem 1920.

Odborniki Zveze slovenskih kolonov so vabljani k seji, ki se vrši v nedeljo 4. t. m. ob 5. uri pop. v Vipolžah. Lastniki kolonskih zemljišč so se odločili za direktno pogajanje z Zvezo. Zato mora izvanredni občni zbor zavzeti svoje stališče in določiti delegate. Proti raznim direktnim in indirektnim osebnim napadom, ki so si jih nekatere osebe privoščile zaradi Zveze slovenskih kolonov, bo odgovoril občni zbor tako, kakor bo potreba.

Blagoslovitev cerkvice v »Slov. srotišču«. — Prva cerkvice, ki je bila v Gorici razrušena, je bila cerkvice v »Slov. srotišču«. Po dolgem času se je posrečilo, da se je ta cerkvice obnovila in v tork na praznik sv. Petra in Pavla jo je Prezvizišeni g. knezo-nadškof Frančišek B. Sedej spet blagoslovil in se je prvokrat po vojski opravila v njej sv. maša. Ta cerkvice je bila razrušena uprav na praznik sv. Pavla 1. 1915 in da je bila sedaj v Gorici po petih letih prva spet popolnoma obnovljena in blagoslovljena ravno na isti praznik.

Upajmo, da se z božjo pomočjo posreči kmalu cel zavod obnoviti in poživiti prejšnje delovanje v njem!

Za Ločnikom Medeuza. — Dne 24. junija ob 3. in pol pop. je eksplodiralo skladišče municije, ki se nahaja, kaka 2 km oddaljeno od Medeuze, vasi na stari avstrijsko-italijanski meji severno od Palmanske in blizu Chioprisa. Vsled silne eksplozije, ki se je slišala daleč naokrog, se je stresla vsa okolica kakor pri potresu. Prebivalstvo iz bližnjih vasi je zbežalo preplašeno iz svojih domov, pustivši vse svoje imetje doma, izvzemši kak kos obleke in kako glavo živine, ki so jo preplašeni ljudje v naglici vzeli seboj. V Medeuzi se je zrušilo veliko hiš. V vasi je ostalo samo nekoliko vojakov in tupatam kak domačin. Vsi drugi so se razbežali v razne smeri, proti Gradišči, Romansu, Medei in Gradežu. Postaja v S. Giovanni di Manzano je bila tudi poškodovana. Uradništvo je zbežalo. Prebivalstvo iz S. Giovanni je tudi zbežalo. Najhuja eksplozija je bila ob 9, a manjše eksplozije so si sledile celo noč in potem še kar par dni zaporedoma. Razumljivo je, da je prebivalstvo obupano. Med vojno je toliko trpelo, po vojni si je komaj nekoliko popravilo svoje hiše, a sedaj, po vojni, mu grozi skoraj še večja nevarnost nego v vojni, ker povsod se nahajajo velika skladišča zaplenjene avstrijske municije, in eksplozije si sledijo ena za drugo. Komaj pred nekoliko dnevi je bila eksplozija municije v Ločniku, sedaj je eksplodirala municija v Medeuzi, in pričakovati je, da se zgodi tudi nesreča kje drugje. Tako bo šlo dalje, dokler se vojaške oblasti ne bodo zgenile in spravile vojni material na varno, daleč od vasi, ali pa ga uničile, kar bi bilo še najbolj pametno.

Vzrok nesreče je isti, kakor pri vseh nesrečah, ki so se zgodile v naših krajih: absolutno pomanjkanje vsake previdnosti

s strani vojaških oblasti. V skla v Medeuzi se je nahajalo kakih 20 tisoč kvintalov nabojev, med katerimi so bile tudi granate s strupenimi plini.

Medeuza je skoroda porušena, okoličanske vasi poškodovane, več oseb je bilo mrtvih in ranjenih. Iz Gorice, Vidma in drugih krajev so pohiteli na pomoč vojaški in sanitetni oddelki. — Dovolj je ljudstvo že trpelo, zato preč z municijo, v morje ž njo!

Zverinstvo. — Preteklo sredo zjutraj so našli na železniškem tiru pri Podgori mrtvega Antona Gruden, od Nemcev št. 4. na Trnovem. Noge so mu bile odsekane, glava razbita, okoli života je bil ovit s bo-dečo žico. Sumi se, da so roparji nesreč-neža oropali, ga zvezali z žico in potem zvezli na želez. tir, kjer so ga perпустиili grozni usodi... Pokopan je bil na podgorskem pokopališču, kjer so ga pa v ponedeljek v svrhu na-škav zopet izkopali. Roparjev še nimajo, a če jih dobé in kadar jih dobé, tedaj ti gotovo zaslužijo eksemplarično kazen za tako — zverinstvo.

Darovi. — Za »Šolski Dom« prejeli iz Medane L. 132.20.

Na Vidov dan nabral za »Šolski Dom« g. Fr. Seljak v gostilni Laharnar na St. Viški Gori pri Prapetnem L. 15.

Ker so vsi trpeli...

Če bi bil v prejšnjih časih pravil, kar si v zadnji vojni dobi vse prehodil in prevozil, kod si vse bil; kaj si vse videl in slišal, kaj si vse prestal v begunstvu, na vojni, v ujetništvu, tedaj bi te vsa vas poslušala in občudovala, od daleč bi te hodili ljudje pslušat in bi te imeli za čudotvorca, danes te pa le redko kdo poslušá, če o tem govoriš, in veliko jih je, ki ti rečejo: to ni nič! C. Strahota.

Razno.

Napitnina je odpravljena. — Lepaki po mestu naznanjajo, da je s 1. julijem v vseh kavarnah, gostilnah, buffetih, bār-ih in drugih enakih točilnicah napitnina odpravljena. Uslužbenci te kategorije so se dolgo časa borili s svojimi gospodarji, da so jim ti odstopili del svojih dohodkov, jim tako zagotovili dostojno plačo in jih oprostili napitnine, ki je nekaj poniževalnega. Natak ali drug uslužbenec te vrste, ki živi od napitnine, so rekli, je, kakor bi živel od miloščine in milosti drugih. Zato preč z napitnino, na njeno mesto naj stopi gotova in dostojna plača od strani gospodarjeve! Mi nimamo vzroka se tega veseliti, kajti gospodarji bodo porasli cene vsem pijčam in jedem, in to bo dražje kakor napitnina.

Prošnje za vojno pokojnino. — Kdor je bil ranjen in je invalid ima pravico do pokojnine. Kakšnih dokumentov je treba za prošnjo, ki naj jo invalid vloži za vojno pokojnino pri civilnem komisariatu svojega okraja? Treba je 5 dokumentov: 1.) Rojstni in krstni list. 2.) Certifikat o opravljeni vojaški službi. 3.) Dokaz invalidnosti (kako spričevalo o bivanju v bolnišnici ali spričevalo zdravnikov). 4.) Spričevalo o stanju družine. 5.) Ubožni list.

Vsesokolski zlet v Pragi. — Te dni se je vršil v Pragi z največjim sijajem vsesokolski zlet. Na tisoč Sokolov in Sokolic je nastopalo in dovršeno proizvajalo svoje vaje, mladinskega naraščaja pa je enkrat hkratu nastopilo 12.000 dečkov in deklic. Udeležil se je te telovadbe sam predsednik republike Masaryk in celokupna vlada s raznimi drugimi dostojanstveniki in zastopniki tujih držav. Velikanska množica gledalcev — bilo jih je nad 100.000 — je prihitela, da pozdravi svojo mladino. Nastop je bil vzoren in je zbujal velikansko navdušenje. Od vseh držav, od vseh strani so prihiteli Sokoli in odlični gostje, da počasté to vseslovansko manifestacijo. V gledališčih in drugod so se vršile razne slavnostne prireditve, prestolica čehoslovaške republike je bila vsa v zastavah. O Jugoslovanih so »Narodni listi« prinesli uvodni članek, kjer pišejo pod naslovom »Jugosloveni in mi« med drugim: »Jugoslavija in Čehoslovaška morata korakati skupaj in tvoriti zvezno državo. Sokolski kongres bo še bolj utrdil prijateljske odnose med obema državama«.

Vojaški upor v Ankonu. — Bersaljerški oddelki 11. pešpolka v Ankonu so doznali, da jih mislijo prepeljati v Albanijo, kjer so Albanci Italijane potišnili v Valono. Vojaki so takoj imeli sklep gotov, da se upro proti odhodu v Albanijo, če treba tudi z orožjem. Res je prišlo do upora, do bojev z vojaškimi, orožniškimi in policijskimi oddelki. Streljalo se je s puškami, strojnimi in topovi. Mesto je izropano in opustošeno, mrtvih je nad 200. Enaki nemiri, koder se je tudi pustošilo, podi-

opalo, so bili v Plombinu, v Ternih, Maseni, Imoli in raznih krajih Romnije in Umbrije. Splošne stavke se napovedujejo vsepovsod, disciplina se od-poveduje, v Italiji vre.

Pesnik Stritar. Ob sklepu lista se nam poroča iz Ljubljane, da se povrne pesnik tekom meseca julija v svojo domovino.

Za Stritarja. V krožku ajdovskih rodoljubov je nabrala g. Dora Jerasova 92 L. za našega pesnika in pisatelja Stritarja.

Novo tiskovine za vojne cenilce, cenike za po vojni poškodovane stavbe in zemljišča bo v kratkem založila knjigarna kat. tiskovnega društva v Gorici.

Vprašanja in odgovori.

J. F. Gront. Otrokom pristoja penzija po padlem očetu dalje, tudi ako se mati zopet omoži.

Odgovori na druga vprašanja prihod-njič!

Opozorjamo na članek »Določbe o vojnih odškodninah« v današnji številki »Gor. Str.«

TEDENSKI KOLEDAR.

Julij.

4. Nedelja, 6. pobink., Urh, Berta;
5. ponedeljek, Ciril in Metod;
6. torek, Izaija, Dominika;
7. sredo, Vilibald, Pulherija;
8. četrtek, Elizabeta, kraljica;
9. petek, Anatolija, Veronika Jul.;
10. sobota, Amalija, Felicita.

Franc Melink, zidarski mojster

in zaprisežen cenilec v PEVMI, baraka št. 67 (pri mostu na cesti v Podgoro), se priporoča slav. občinstvu za vsa zid. dela, načrte, proračune i. t. d.

Razglas.

Podpisani ponovno opozarjam sl. občinstvo v mestu in na deželi, da moja *so-proga Franciška Pavšič iz Ravnice-Pripeč št. 5.*, nima pravice od hiše kaj prodati ali kupiti. Toraj pozor! Ako bi kdo kaj kupil ali sprejel od nje, moral bi ponovno plačati ali pa vrniti blago. Opozarjam tudi, naj ji nihče ničesar ne da na upanje, bodisi v blagu ali denarju, ker za njene dolgove ne odgovarjam in odločno izrekam, da jih nikoli ne plačam.

Ravnica 11. junija 1920.

Jožef Pavšič.

Prva kmečka

gospodarska zadruga v Selu na Vipavskem ima v svoj kleti več hl. dobrega domačega vina po dnevnih cenah na prodaj.

Zahvala.

Podpisani čutim dolžnost tem potom izraziti zahvalo zavarovalnemu društvu proti požaru »La France« in njenemu glavnemu zastopniku za Goriško, gosp. ROMANU BREZIGARJU za takojšnje in koretno izplačanje škode, povzročene mi po požaru.

SOLKAN, 29. junija 1920.

Milost Anton.

Vabilo na redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Števerjanu,

ki se bo vršil dne 11. julija 1920, takoj po »molitvi« v baraki št. 223, zraven začasne lesene cerkvice.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računov za l. 1915-1919.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

K obilni vdeležbi vabi uljudno

NAČELSTVO.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da imam v svoji delavnici precejšno število krojaških pomočnikov in zatorej vsako naročilo izvršujem točno, po zmernih in znižanih cenah. Imam v zalogi razno moško sukno, hlačevine, perilo itd. ter vse krojaške potrebščine. Priporočam se za obilna naročila

ANDREJ MAVRIČ,

TRAVNIK 22

krojaški mojster.

Zopet prišla!

Druga množina šivalnih strojev za krojače, čevljarje in šivilje iz najboljših **nemških tovarnen**, ter vsi zraven spadajoči predmeti. — Lasna mehanična delavnica Slavnemu občinstvu se priporoča trdka

FRANC SAUNIG

GORICA

Via Carducci št. 25 (prej Gosposka ulica).

Proda se automat

z električno gonilno silo v dobrem stanju, boljše vrste. Natančnejša pojasnila daje **Franc Mohorič**, Idrija št. 90.

Drašček Fanny, Gorica

Via Rastello št. 1

trgovina s kolonijalnim in mešanim blagom na drobno in na debelo. Dobra moka bela in koruzna, fižol, ječmen itd. Blago sveže. Priporočam se za obilne obiske. — Postrežba dobra. — Cene zmerne.

Knjigarna Kat. Tisk. Društva

:: GORICA, Montova hiša ::

Zaloga na debelo in na drobno. Cigaretnega papirja »Abadie«, »Excelsior«, »Union« i. t. d. :: :: Stročnice za cigarete »Abadie«, »Excelsior« :: :: Slike z okvirji in brez okvirjev :: :: Rožni vencji, svetinje i. t. d. :: :: Uradni papir vseh vrst :: :: Šolski zvezki :: :: Švilnati papir razne barve za rože, in druge pisarniške potrebščine ::

Zaloga pomnoževalnih aparatov. Sprejemajo se naročila pečatov.

Vabilo k veselici.

Kršč. soc. izobraževalno društvo v Rihemberku priredi v nedeljo 4. julija **veselico na Korpu** ob 3. in pol popoldne s sodelovanjem pevskih zborov iz Rihemb rka, iz Šmarji, iz Štanjela, iz Sela, iz Batuj, iz Sv. Križa, iz Dornberga in iz Žabelj.

Sodeluje tudi tamburaški zbor iz Sela. K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

Ivan Kacin

ul. sv. Antona 24, Gorica.

Izdeluje vsakovrstne harmonije po amer. sistemu, uglašja in prenavlja cerkvene orglje; v zalogi ima izdelane harmonije, instr. violine, kitare, mandoline, strune. Kupuje glasovirje, harmonije, violine, harmonike, automate itd. Plača po najvišjih cenah.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJÉ

PAVEL NETZBANDT

ustanovljen leta 1900.

SPREJEMA OD 9--12 IN OD 2--5

V GORICI, VIA DANTE ŠT. 12.

Razpisuje se služba cerkovnika

pri župni cerkvi v **Ajdovščini**. Plača ugodna. Služba primerna posebno za roko-delce in invalide. Zglasiti se do 20. julija t. l. pri cerkvenem oskrbništvu.

Velika hiša

s prostornim gospodarskim poslopjem in vrtom je na prodaj v Šempasu. Pojasnila daje g. župan v Šempasu in č. g. Franke, vikarij v Oseku.

Goriška ljudska posojilnica

vpisana zadruga z omejenim jamstvom: v GORICI.

posluje v lastni hiši, **Corso verdi št. 37**, pritličje desno, vsaki dan dopoldne razun nedelj in praznikov.

Sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po čistih 4 %.

Večje stalne hranilne vloge pa po dogovoru.

Dovoljuje posojila na vknjižbo in poroštvo, pod ugonimi pogoji.

: Peter Gruden :

Gorica - Piazza Grande 6 - Gorica.

Priporoča svojo zalogo najboljših vin in mešanega blaga. Postrežba točna in solidna. Po okolici tudi na dom.

Anton Breščak

velika trgovina in delavnica s pohištvo vseh vrst ::

Gorica, Via Carducci 14.

O. BRUGGNALLER GORICA

Nunska ulica št. 3-5.

Prodajalna mrtvaških predmetov.

VELIKA ZALOGA KINČA ZA RAKVE VSAKE VRSTE.

Lastna delavnica za rakve in vence iz suhih cvetlic; obleke in črevlji za mrtve, vsakovrstni žalni predmeti, sveče iz pravega voska; pajčalonci, venci in šopki za neveste, birmance in za prvo sv. obhajilo.

VSakovrstne suhe cvetlice.

—: Cena izven vsake konkurence —: Sprejemamo tudi posebna naročila.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljud. naznanjam da sem na novo otvoril svojo dobroznano krojačnico, z veliko zalogo manifakturnega blaga in izgotovljenih oblek.

Priporočam se slav. občinstvu v mestu in na deželi.

IVAN RUMAR, krojaški mojster

TRAVNIK št. 7. (prej ul. Stretta).

Podružnica Ljublj. Kred. Banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Obrestuje vloge na knjižbe po 3 1/2 %, na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Nakazila v Jugoslavijo in inozemstvo po dnevnem kurzu.

E. RIESSNER (prej) Pavlin E.

Nunska ulica 10 — GORICA — Nunska ulica 10

nasproti »BELEMU ZAJCU«.

VELIKA ZALOGA

mrtvaških rakev, nagrobnih vencev, trakov, umetnih cvetlic; posebnih vencev za neveste, cvetlic za cerkve, palm, vencev za novomašnike in; poroke, mrtvaških oblek itd.

papirja in drugih potrebščin za okrašnje rakev, zlatih črk voščeni sveč itd.

CENE BREZ KONKURENCE.

Gostilna P. Kamenšček

se priporoča sl. občinstvu

- Piazza Corno števil. 7 -

„CROATIA“

Zavarovalna zadruga v Zagrebu

ustanovljena leta 1884.

Podružnica v Trstu ul. Lavatoio 1, II. n. prevzema zavarovanja stavb, premičnin, poljskih pridelkov, sena, slame in živine proti škodi po požarju in streli in zavaruje stekl. šipe proti škodi po razbitju.

Sposobni krajevni zastopniki in akvizitorji se sprejemajo po najugodnejših pogojih.

A. FANIN ul. Carducci št. 19. (Gosposka ulica).

: LIKVIDACIJA :

raznovrstnega blaga za moške obleke po jako znižanih cenah.

-- Lepa prilika!! --

Velika zaloga tudi drugega različnega blaga na debelo in drobno!